

Paldies, ka lejupielādējāt šo Decide komplektu!

Katrā komplektā ir visas nepieciešamās lietas, lai 8 cilvēku grupa spēlētu Decide. Ja grupu ir vairāk, pārliecinieties, ka katrai ir pa komplektam.

Komplektu var izdrukāt uz A4 vai kartona papīra (vislabāk uz 160 gr/m² papīra).

Pirmo 9 lapu malas ir dažādās krāsās, kas norāda uz kādas krāsas papīra tās jāizdrukā. Kopā ir 3 zaļas, 3 zilas, 1 dzeltena un 2 oranžas lapas.

Nākamās 7 lapās jāizdrukā uz balta papīra.

Uz pēdējām 6 lapām ir norādījumi organizētājam, spēles laukums un vizuālu norādījumu kartītes (bez teksta) katram dalībniekam. Spēles laukumi un vizuālu norādījumu kartītes jāizdrukā vai jānokopē tik eksemplāros cik kopumā ir dalībnieki.

Svarīgi, lai katram dalībniekiem būtu spēles laukums A3 izmērā.

Vizuālu norādījumu kartītes vēlams izdrukāt krāsainas, bet tās var izmantot arī melnbaltas.

Pārliecinieties, ka spēļu laukumu un norādījumu kartīšu skaits atbilst dalībnieku skaitam.

Izbaudiet Decide!

Ja vēlaties ar mums sazināties, izmantojiet e-pastu: info@playdecide.org

Creative Commons License Deed

Attribution-Share Alike 3.0 Unported

You are free:

to **Share** — to copy, distribute and transmit the work

to **Remix** — to adapt the work

Under the following conditions:

Attribution — You must attribute the work in the manner specified by the author or licensor (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).

Share Alike — If you alter, transform, or build upon this work, you may distribute the resulting work only under the same, similar or a compatible license.

With the understanding that:

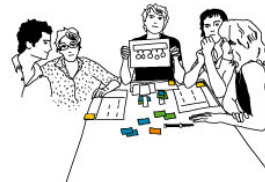
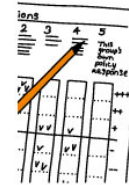
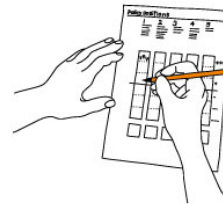
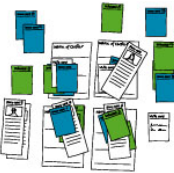
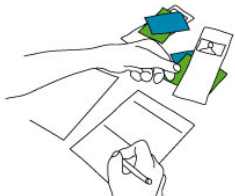
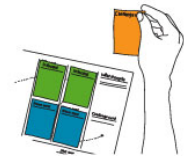
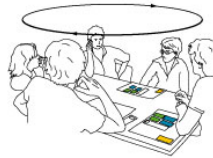
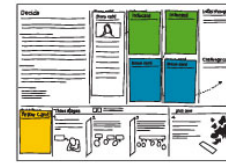
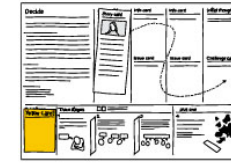
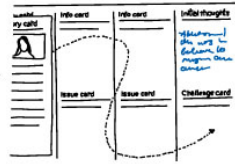
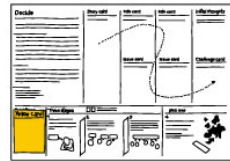
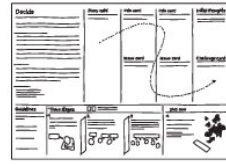
Waiver — Any of the above conditions can be waived if you get permission from the copyright holder.

Public Domain — Where the work or any of its elements is in the public domain under applicable law, that status is in no way affected by the license.

Other Rights — In no way are any of the following rights affected by the license:

- Your fair dealing or fair use rights, or other applicable copyright exceptions and limitations;
 - The author's moral rights;
 - Rights other persons may have either in the work itself or in how the work is used, such as publicity or privacy rights.
- **Notice** — For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work. The best way to do this is with a link to this web page.

To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/> or send a letter to Creative Commons, 171 Second Street, Suite 300, San Francisco, California, 94105, USA.

Instrukcijas

1.

Sagatavošanās.

Izprintējiet PDF formāta materiālus uz krāsaina papīra vai ne pārāk bieza kartona saskaņā ar failu nosaukumiem.

Jums būs nepieciešamas šādas A4 formāta lapas: dzeltena (1), oranža (2), zaļa (3), zila (3) un balta (7).

Izgrieziet kartītes

Izprintējiet vai nokopējiet tik daudz spēles pamatņu un noteikumu, cik ir spēlētāju. Vislabāk, ja spēli IZLEM spēlē 4 līdz 8 dalībnieki.

2.

Sākums.

Spēle DECIDE ilgst 80 minūtes.

Visiem spēlētājiem ir spēles pamatne. Pamatni pakāpeniski aizpildīs dažādie kartīšu veidi.

Spēles koordinators vada dalībniekus spēlē DECIDE, izmantojot uzskatāmas instrukcijas. Viņš/viņa norāda spēles mērķi.

Spēles DECIDE pirmajā daļā tiek iegūta informācija, ar ko dalībnieki apmainās. Tad seko diskusiju posms.

Spēles trešajā posmā spēlētāji cenšas formulēt vienotu grupas viedokli. Spēle DECIDE noslēdzas, kad rezultāti tiek augšupielādēti www.playdecide.eu.

Pirms pirmā posma sākuma, koordinators atgādina visiem dalībniekiem par sarunu vadlīnijām (norādītas pamatnes apakšējā kreisajā stūrī) un izdala dzeltenās kartītes.

Jebkurš spēlētājs var pacelt dzeltenu kartīti, lai pārtrauktu diskusiju, ja rodas šaubas, ka kāds no dalībniekiem neievēro vadlīnijas.

Atrisinot konkrēto situāciju, diskusija atsākas.

Pamatnes augšējā labajā stūrī ir paredzēta vieta piezīmēm un "sākotnējām domām".

3.

1.Posms, Informācija.

Šim spēles posmam būs nepieciešamas apmēram 30 minūtes.

Visi spēlētāji izlasa ievadu (pamatnes augšējais, kreisais stūris)

Visi spēlētāji izlasa dažas stāstu kartītes, izvēlas to, kura, viņuprāt, ir svarīga un novieto to uz pamatnes. Katrs spēlētājs īsumā apkopo savā kartītē minēto stāstu.

Visi spēlētāji apmainās un izlasa informācijas kartītes, izvēlas tās divas, kuras, viņuprāt, ir svarīgas un novieto uz pamatnes.

Katrs spēlētājs īsumā apkopo savas informācijas kartītes.

Visi spēlētāji izlasa diskusiju kartītes, izvēlas tās divas, kuras, viņuprāt, ir svarīgas un novieto uz pamatnes.

Ja nepieciešams spēlētāji jebkurā laikā var izmantot baltās kartītes, lai papildinātu informāciju un diskusiju jautājumus.

(visi soļi nav attēloti, tādā pati kārtība tiek piemērota stāstu, informācijas un diskusiju kartītēm. Šī posma noslēgumā visa veida kartītes atrodas uz pamatnes, kā tas ir attēlots pēdējā attēlā).

4.

2. Posms, Diskusija.

Šim spēles posmam būs nepieciešamas apmēram vēl 30 minūtes.

Pastāv vairāki veidi kā diskutēt.

Jūs variet izvēlēties to, kas visvairāk atbilst Jūsu grupai.

“Brīvā forma”. Nekādu ierobežojumu, diskusija notiek spēlētāju starpā. Visi cenšas ievērot vadlīnijas (pretējā gadījumā var izmantot dzelteno kartīti).

Daudz strukturētāks diskusijas veids ir “runāt pa apli”

Lai diskusiju padarītu dinamiskāku, jūs variet izmantot iespēju “runāt, samaksājot”. Diskusijas laikā Jūs divreiz variet runāt pirms pienākusi Jūsu kārta. Katra šāda reize Jums izmaksās “monētu”.

Ja diskusija kļūst smagnēja vai lēna, “izaicinājuma kartītes” varētu to atvieglot. Koordinators tās izdala ar attēlu uz leju. Spēlētāji tās izlasa un rīkojas.

Šajā posmā spēlētāji izmanto kartītes, lai uzturētu savus argumentus.

Spēlētāji uz galda novieto kartītes, kas nostiprina viņu ieguldījumu, sagrupē tās un atspoguļo diskusiju, izveidojot kopas pa tēmām, kas attēlo grupas viedokli.

Lai veidotu kopu, var izmantot visa veida kartītes.

Šī posma noslēgumā, būtu jābūt vismaz vienai kopai.

5.

3.Posms, Vienots grupas viedoklis.

Spēles DECIDE noslēguma posmam būs nepieciešamas apmēram 20 minūtes.

Ikvienš izlasa 4 politikas nostādnes.

Pamatojoties uz kopas (u) secinājumiem, visi spēlētāji individuāli balso par visām 4 politikām pēc kārtas.

Cenšaties atrast kopīgus iemeslus. Vai ir kāda politikas nostādne, kas Jums visiem ir pieņemama? Ja nē, cenšaties kā grupa formulēt savu pašu „piekto politiku”.

6.

Rezultātu augšupielādēšana.

Koordinators ievieto rezultātus balsošanas formātā, izmantojot “augšuplādēšanas” funkciju mājas lapā www.playdecide.eu.

Jūsu rezultāti tiks pievienoti visiem citiem Eiropā spēlētājiem spēles DECIDE sesiju rezultātiem

Informācijas kartīte 1 Kas ir cilmes šūnas? Cilmes šūnas ir cilvēka ķermeņa šūnas, kas var veidot savas kopijas vai cita veida šūnas.	Informācijas kartīte 2 Cilmes šūnas embrijos un pieaugušos cilvēkos Embrijos cilmes šūnas specializējas uz visu ķermeņa šūnu veidošanu. Pieaugušu cilvēku auds cilmes šūnas ir tādēļ, lai reģenerētu konkrētas ķermeņa šūnas visas dzīves garumā.	Informācijas kartīte 3 Kur rodas cilmes šūnas? Cilvēku cilmes šūnas tiek iegūtas no: • Embrijiem; • No dažiem cilvēku audiem (piemēram, kaulu smadzenēm); • Nabassaites asinīm. • Amnija šķidrums
Informācijas kartīte 4 Cilmes šūnu izmantošana un glabāšana Zinātnieki var nošķirt cilmes šūnas un uzglabāt laboratorijā neierobežotu laika posmu. Viņi var stimulēt cilmes šūnas, lai tās pārvērstos par cita veida šūnām (piemēram, nervu, ādas).	Informācijas kartīte 5 Kāds labums no cilmes šūnām? Ar cilmes šūnām (vai no tām iegūtām ķermeņa šūnām), iespējams, varētu palēnināt vai pat apturēt deģeneratīvas slimības, atjaunot bojātus audus vai sadziedēt apdegumus.	Informācijas kartīte 6 Kas ir deģeneratīvas slimības? Deģeneratīvas slimības var ietekmēt cilvēku visa tā mūža laikā. To starpā ir: • Parkinsona slimība; • Diabēts; • Cistiskā fibroze; • Izkaisītā skleroze; • Muskuļu distrofija; • Leikēmija; • Hepatīts; • Osteoporoze.
Informācijas kartīte 7 Pašreizējo pētījumu progress Pētījumi ir to agrīnajā stadijā. Iespējams, ka nākotnē cilmes šūnas varēs izmantot šūnu maiņas terapijās, bet pašlaik nav zināms cik tās būs iedarbīgas.	Informācijas kartīte 8 Cilmes šūnu paņemšana no embrija Embrionālās cilmes šūnas parasti tiek paņemtas no mākslīgā apaugļošanā radītiem embrijiem. Šīs šūnas tiek paņemtas, kad embrijs ir aptuveni nedēļu vecs; šajā laikā tam ir 30–150 nediferencētas šūnas, un tā lielums ir 0,14 mm. Pēc tam embrijs tiek iznīcināts.	Informācijas kartīte 9 No kādiem embrijiem iegūst cilmes šūnas? Embriji, kurus izmanto pētījumos, lielākoties ir klīniskas ārstēšanas (piemēram, mākslīgās apaugļošanas) 'pārpalikums'. Atsevišķos gadījumos tos rada tieši pētījumiem.

Informācijas kartīte 10

Pārpalikuma embriji

'Pārpalikuma' embriji rodas, ja mākslīgās apaugļošanas laikā, rada vairāk embriju, nekā cilvēki vēlas implantēt. Pašlaik Eiropā tiek glabāts simtiem tūkstošu šādu iznīcībai nolemtu embriju.

Informācijas kartīte 11

Pieaugušo cilmes šūnas

Cilmes šūnas var iegūt arī no pieauguša cilvēka audiem, piemēram, kaulu un galvas smadzenēm. Tos skaits ir mazs un tās ir grūti iegūt.

Informācijas kartīte 12

Pieaugušo cilmes šūnu ierobežojumi

Pieaugušo cilmes šūnas parasti spēj izveidot tikai dažas noteikta veida šūnas, kas saistītas ar attiecīgo ķermeņa daļu (piem., kaulu smadzenes rada dažādas asins šūnas, bet ne aknu šūnas).

Informācijas kartīte 13

Pieaugušo cilmes šūnu ierobežojumu laušana

Jaunākie rezultāti norāda, ka, dažas pieaugušo cilmes šūnas, iespējams, var pārvērst nesaistītās šūnās (piem., kaulu smadzenes par nervu šūnām). Šie pētījumi ir to agrīnajā stadijā.

Informācijas kartīte 14

Cilmes šūnas no nabassaites

Cilmes šūnas var iegūt no nabassaites asinīm dzemdību laikā. To ir vairāk nekā pieaugušā cilvēkā, tās var vieglāk iegūt un, iespējams, var drošāk izmantot.

Informācijas kartīte 15

Nabassaites asiņu ievietošana bankā

Ja nabassaites asins šūnas varētu pārvēst citās šūnās, dzemdību laikā iegūtās nabassaites asinis varētu sasaldēt un ievietot bankā, lai izmantotu šūnas terapijā vēlāk dzīvē.

Informācijas kartīte 16

14 dienu ierobežojums

Dabiskas attīstības laikā embrijs nostiprinās dzemdē aptuveni 7 dienas pēc apaugļošanās — tas ir brīdis, kurā tiek novērotas pirmās šūnu diferenciācijas pazīmes. Pirmās nervu sistēmas attīstības pazīmes parādās pēc 14 dienām. Tas ir juridiski noteikts ierobežojums embriju pētījumiem.

Informācijas kartīte 17

14 dienu termiņa pamatojums

Pirms 14 dienām, kas atvēlētas izpētei, embrijs var sadalīties divīņos un daudzi embriji iet bojā dabīgā abortā.

Informācijas kartīte 18

Dažādas valstis, dažādi noteikumi

Dažas ES valstis aizliegušas jebkādu pētījumus ar embriju cilmes šūnām. Citās, šādus pētījumus var veikt ar mākslīgās apaugļošanas 'pārpalikuma' embrijiem. Apvienotajā Karalistē ir atļauts izveidot embrijus izpētes nolūkos, tostarp, arī klonēt tos.

Informācijas kartīte 19

Klonēšanas mērķis un process

Lielbritānijā ir aizliegts radīt klonētu bērnu (izmantojot reproduktīvo klonēšanu), taču ir atļauts radīt klonētu cilvēka embriju un ļaut tam augt 14 dienas, lai iegūtu cilmes šūnas (izmantojot terapeitisko klonēšanu). Atšķiras mērķis, bet ne process.

Informācijas kartīte 20

Hibrīdembriji

Cilvēka–dzīvnieka hibrīdembrijus var izveidot, no dzīvnieka olšūnas noņemot ģenētisko materiālu un aizstājot to ar cilvēka DNS. 2008. gadā Lielbritānijas pētniekiem tika piešķirta atļauja radīt šādus hibrīdus pētījumu vajadzībām.

Informācijas kartīte 21

Atgrūšanas novēršana

Terapeitiskas klonēšanas mērķis ir novērst to, ka pacienta organisms atgrūž cilmes šūnas kā svešus audus, izmantojot šūnas no klonēta embrija, kas radīts no pacienta šūnām.

Informācijas kartīte 22

Kā darbojas terapeitiska klonēšana

Lai veiktu terapeitisko klonēšanu, no pacienta ķermeņa izņem šūnas un sapludina tās ar cilvēka olšūnu, kurai izņemts DNS. Tādējādi tiek radīts pacienta klonētais embrijs.

Informācijas kartīte 23

Sociālu vai medicīnisku iemeslu aborts

24. nedēļa ir pēdējā, kad var veikt abortu sociālu iemeslu dēļ. Abortu medicīnisku iemeslu dēļ var veikt arī grūtniecības beigās (38. – 40. nedēļā).

Informācijas kartīte 24

Klonēšana un Apvienoto Nāciju Organizācija

2004. gadā ANO klonēšanas aizliegums zaudēja spēku. Visas valstis atbalsta reproduktīvās klonēšanas aizliegumu, bet jautājumā par pētījumiem ar klonētiem embrijiem viedokļi dalās.

Informācijas kartīte 25

Embrija attīstība

Smadzeņu struktūra embrijā izveidojas līdz 10. nedēļai. Sociālu iemeslu dēļ abortu var veikt vēlākais 24. nedēļā, kad embrijs sāk reaģēt uz gaismu, skaņu un sajūtām. Savukārt, embrija izpēti juridiskais ierobežojums ir 14 dienas.

Informācijas kartīte 26

Atgrūšanas novēršana, veicot pārprogrammēšanu

Mūsdienās zinātnieki spēj veikt manipulācijas ar pieauguša cilvēka ādas šūnām, lai laboratorijā tās atgrieztu embrija stadijā. Šī procedūra ir daudz vienkāršāka un efektīvāka par klonēšanu.

Informācijas kartīte 27

Jūdu dominējošais viedoklis

Ja kopš apaugļošanās brīža nav pagājušas 40 dienas, pēc jūdu likumiem netiek uzskatīts, ka embrijs ir “kļuvis par cilvēku”. Tādēļ šūnu paņemšana no embrija ir morāli neitrāla.

Informācijas kartīte 28

Romas katoļu baznīcas viedoklis

- Pret: cilvēka dzīve sākas jau līdz ar pirmo šūnu.
- Par: saskaņā ar Svētā Akvīnas Toma attīstības koncepciju Dievs dvēseli embrijā ievada pakāpeniski — vispirms veģetatīvo dvēseli, pēc tam juteklisko dvēseli un cilvēcisko dvēseli.

Informācijas kartīte 29

Evanģēliski luteriskās baznīcas viedoklis

Tam piemīt plašs spektrs no pilnīga embrionālo cilmes šūnu izpētes nolieguma līdz terapeitiskās klonēšanas atbalstam.

Informācijas kartīte 30

Musulmaņu viedoklis

Saskaņā ar musulmaņu likumiem brīdis, kurā embrijā iemājo dvēsele, nepienāk līdz ceturtajam grūtniecības mēnesim. Atbilstoši musulmaņu likumos dominējošajam viedoklim embrionālo cilmes šūnu izpēte ir morāli neitrāla.

Diskusiju kartīte 1

Milzīgs potenciāls

Ja izdotos izmantot embriju cilmes šūnu piedāvātās iespējas un izvairīties no opozīcijas pretestības, iespējams varētu izārstēt daudzas šobrīd neārstējamas, letālas slimības.

Diskusiju kartīte 2

Dzīve

Kad sākas cilvēka dzīve?

Diskusiju kartīte 3

Kas ir embrijs?

Par ko būtu jāuzskata 14 dienas vecs embrijs:

- Šūnu čupiņu;
- Potenciālu vai topošu cilvēcisku būtni;
- Pilntiesīgu cilvēku.

Diskusiju kartīte 4

Pētījumu pamatojums

Vai iespēja iegūt zāles pret šobrīd nāvīgām slimībām ir pietiekams pamatojums, lai pētītu cilmes šūnas, izmantojot cilvēku embrijus?

Diskusiju kartīte 5

Ētisks kompromiss

Vai cilmes šūnu pētījumus vajadzētu aizliegt, jo nav pieņemams, ka slima cilvēka ārstēšanai iznīcina jaunu dzīvību?

Diskusiju kartīte 6

Kura morāles vērtības?

Varbūt mums pašiem jāizlemj, kādā pasaulē vēlamies dzīvot, neierobežojot sevi ar agrīnajām morāles vērtībām.

Diskusiju kartīte 7

Zinātne un cilvēciskas vērtības

Vai mums jāuzmanās, lai, zinātnisku jaunievedumu radītā spiediena rezultātā, nezaudētu dziļi iesakņojušās cilvēciskas vērtības?

Diskusiju kartīte 8

Kādu embriju lietošana ir pieņemama?

Nav pieņemams, ka embriji tiek radīti tikai cilmes šūnu pētījumiem, bet tajos drīkst izmantot mākslīgās apaugļošanas vai embriju atlases pārpalikuma embrijus, kurus tik un tā iznīcinātu.

Diskusiju kartīte 9

Rezerves detaļas?

Ja mēs radīsim embrijus tikai tādēļ, lai iegūtu no tiem cilmes šūnas, vai tad embriji neklūst vienkārši par rezerves detaļu avotu?

Diskusiju kartīte 10

Citas ar grūtniecību saistītas problēmas

Vai ir pieļaujama IVF (mākslīgā apaugļošana jeb „mēģenes bērni”) vai PGD (Pirmsimplantācijas ģenētiskā diagnoze - embriju atlase, lai izvairītos no nopietnām ģenētiskām slimībām)?

Diskusiju kartīte 11

Slidens ceļš?

Vai klonētu embriju radīšana un lietošana pietuvina mūs cilvēku bērnu klonēšanai?

Diskusiju kartīte 12

Soli pa solim?

Vai pētījumi ar klonētiem embrijiem būtu jāuzsāk tikai tad, kad pamatīgi būs izpētīts cilmes šūnu potenciāls, izmantojot mākslīgās apaugļošanas pārpalikuma embrijus vai pieaugušu cilvēku audus?

Diskusiju kartīte 13

Kādi morāli ierobežojumi būtu jāattiecinā uz zinātni

Vai zinātne būtu jāapgrūtina ar morāliem ierobežojumiem, aizliedzot izmantot embrijus cilmes šūnu pētījumos? Vai tādā gadījumā mēs joprojām varētu cerēt uz tiem pašiem ieguvumiem no cilmes šūnām?

Diskusiju kartīte 14

Embriju pētniecības un aborta ierobežojumi

Vai 14 dienu ierobežojums embriju pētniecībai un 24 nedēļu ierobežojums abortam ir zinātniski vai morāli pamatots, vai arī tās ir vienkārši pieņemtas juridiskas robežas?

Diskusiju kartīte 15

Zinātnes ierobežošana

ANO ir ierosināts aizliegt cilvēku klonēšanu. Vai sabiedrībai būtu jācenšas ierobežot noteiktas zinātnes darbības? Vai arī tā vienmēr darīs to, ko spēj izdarīt?

Diskusiju kartīte 16

Kas būtu jāiesaista?

Kas būtu jāiesaista cilmes šūnu tehnoloģiju un terapiju izstrādē - valdība, privātuņēmēji, fondi vai trestī?

Diskusiju kartīte 17

Citi naudas izmantošanas veidi

Varbūt cilmes šūnu pētniecībai atvēlēto naudu vajadzētu ieskaitīt ārvalstu palīdzības budžetā, lai uzlabotu veselības aprūpi nabadzīgās valstīs?

Diskusiju kartīte 18

Ietekme uz jaunattīstības valstīm

Vai šādas tehnoloģijas samazinās vai paplašinās globālo plaisu starp bagātajiem un nabadzīgajiem?

Diskusiju kartīte 19

Cilmes šūnu pētījumi attiecas ne tikai uz embrijiem

Ja cilmes šūnu pētījumiem tiktu atņemti līdzekļi, varētu tikt pārtraukti pētījumi ar pieaugušo cilmes šūnām, kuras izmanto kaulu smadzeņu transplantos leikēmijas gadījumos.

Diskusiju kartīte 20

Cerības stars

Vai mēs nedodam viltus cerību cilvēkiem, kas cieš no deģeneratīvām slimībām?

Diskusiju kartīte 21

Embriju izpēte un dzīves kvalitāte

Cik pieņemami ir veikt pretrunīgus pētījumus ar embrijiem, lai paildzinātu jau tā novecojošas sabiedrības dzīves ilgumu? Ko tad, ja ļoti vecu cilvēku dzīves kvalitāti nevarēs diez ko uzlabot?

Diskusiju kartīte 22

Pieņemt to, ka visiem reiz jāmirst

Vai medicīniski pētījumi ar laiku sasniegs punktu, kur mums nāksies atzīt savu mirstību un ciešanu neizbēgamību?

Diskusiju kartīte 23

Demokrātijas jautājums

Cik demokrātiska ir politika šajā jautājumā, un cik demokrātiskai tai vajadzētu būt?

Diskusiju kartīte 24

Sabiedrības loma

Pat medicīnā pētniekiem nav tiesības pielāgot noteikumus saviem mērķiem. Arī sabiedrībai ir tiesības noteikt, ko drīkst un ko nedrīkst pētīt.

Diskusiju kartīte 25

Kas par to maksās?

Smagu slimību ārstēšanā cilmes šūnu pētījumu potenciāls ir liels. Tomēr — kur rast finansējumu svarīgu pētījumu veikšanai? Kurš segs lielās izmaksas, kas rodas slimību ārstēšanai nepieciešamajā pacientam raksturīgo cilmes šūnu un speciālo šūnu radīšanas procesā?

Diskusiju kartīte 26

Kādi normatīvi nepieciešami?

Inducētās pluripotentās cilmes šūnas (induced pluripotent stem cells — iPS šūnas) potenciāli var izmantot, lai no pieauguša cilvēka šūnām izveidotu daudz klonētu bērnu. Kādi normatīvi jāievieš, lai nodrošinātu iPS šūnu izpētes attīstības un izmantošanas kontroli? Kā reglamentēt turpmāko izstrādi?

Diskusiju kartīte 27

Vai tas ir politikas jautājums?

Vai zinātne varētu kļūt pārāk politizēta, ja izpētes procesu strikti reglamentēs regulas un normatīvi? Cik liela drīkstētu būt to politisko partiju lobiju ietekme, kuri nav šīs jomas speciālisti?

Vadlīnijas: Dzeltenā kartīte!

Izmantojot dzelteno kartīti, lai palīdzētu grupai pieturēties vadlīnijām. Parādiet to, ja sajūtat, ka netiek ievērotas vadlīnijas, vai arī nesaprotat, kas notiek.

Vadlīnijas: Dzeltenā kartīte!

Izmantojot dzelteno kartīti, lai palīdzētu grupai pieturēties vadlīnijām. Parādiet to, ja sajūtat, ka netiek ievērotas vadlīnijas, vai arī nesaprotat, kas notiek.

Vadlīnijas: Dzeltenā kartīte!

Izmantojot dzelteno kartīti, lai palīdzētu grupai pieturēties vadlīnijām. Parādiet to, ja sajūtat, ka netiek ievērotas vadlīnijas, vai arī nesaprotat, kas notiek.

Vadlīnijas: Dzeltenā kartīte!

Izmantojot dzelteno kartīti, lai palīdzētu grupai pieturēties vadlīnijām. Parādiet to, ja sajūtat, ka netiek ievērotas vadlīnijas, vai arī nesaprotat, kas notiek.

Vadlīnijas: Dzeltenā kartīte!

Izmantojot dzelteno kartīti, lai palīdzētu grupai pieturēties vadlīnijām. Parādiet to, ja sajūtat, ka netiek ievērotas vadlīnijas, vai arī nesaprotat, kas notiek.

Vadlīnijas: Dzeltenā kartīte!

Izmantojot dzelteno kartīti, lai palīdzētu grupai pieturēties vadlīnijām. Parādiet to, ja sajūtat, ka netiek ievērotas vadlīnijas, vai arī nesaprotat, kas notiek.

Vadlīnijas: Dzeltenā kartīte!

Izmantojot dzelteno kartīti, lai palīdzētu grupai pieturēties vadlīnijām. Parādiet to, ja sajūtat, ka netiek ievērotas vadlīnijas, vai arī nesaprotat, kas notiek.

Vadlīnijas: Dzeltenā kartīte!

Izmantojot dzelteno kartīti, lai palīdzētu grupai pieturēties vadlīnijām. Parādiet to, ja sajūtat, ka netiek ievērotas vadlīnijas, vai arī nesaprotat, kas notiek.

Vadlīnijas: Dzeltenā kartīte!

Izmantojot dzelteno kartīti, lai palīdzētu grupai pieturēties vadlīnijām. Parādiet to, ja sajūtat, ka netiek ievērotas vadlīnijas, vai arī nesaprotat, kas notiek.

Pārbaudījuma kartīte

Pastāstiet, kas, jūsuprāt, maksā un kas cieš no šādas darbības un kādā veidā.

Pārbaudījuma kartīte

Īsumā pastāstiet pārējiem spēlētājiem, kāda jūsuprāt būs ietekme uz turpmākām paaudzēm.

Pārbaudījuma kartīte

Kā jūsuprāt uz to reaģētu masu saziņas līdzekļi?

Pārbaudījuma kartīte

Vai pastāv jebkādi riski? Izdomājiet, kāds tas varētu būt, pastāstiet par to grupai un lūdziet divus citus spēlētājus atrast vēl kādu risku.

Pārbaudījuma kartīte

Iztēlojieties ko jūsu vecvecāki teiktu par šo tematu! Pastāstiet par to grupai.

Pārbaudījuma kartīte

Vai grupa „uzvedas pieklājīgi” un nerunā par „tabu” jautājumu, kas saistīts ar šo tematiku? Ja tā, sakiet „Mēs nepieminējām ...” un sāciet par to runāt.

Pārbaudījuma kartīte

Vai tas ietekmē dabu? Dalieties savās domās ar grupu.

Pārbaudījuma kartīte

Izsakiet jebkuras pārdomas par šo tematu, kuras vēl neesat pavēstījis grupai.

Pārbaudījuma kartīte

Izvelciet stāsta kartīti. Izklāstiet grupai savu viedokli par šo tematu, iejūtoties izvilktās stāsta kartītes varoņa lomā.

Pārbaudījuma kartīte

Vai iespējams attaisnot summas, kas tiek tērētas šiem pētījumiem, ņemot vērā atšķirības Eiropas un jaunattīstības valstu veselības aprūpē?

Pārbaudījuma kartīte

Vai, jūsuprāt, cilvēku vajadzības ir svarīgākas par to vajadzībām, kuri nespēj izteikties - daba, dzīvnieki, embriji?

Pārbaudījuma kartīte

„Mums jāpagarina cilvēka dzīve un jādarbojas visos pētījumu laukos, lai palīdzētu slimniekiem.”

Vai piekrītat šim apgalvojumam?

Pārbaudījuma kartīte

Izvelciet stāsta kartīti un izvēlieties to, kas atšķiras no jūsu uzskatiem. Pastāstiet grupai, kā jūsu viedokļi sakrīt un atšķiras no kartītē aprakstītajiem.

Pārbaudījuma kartīte

Pajautājiel cilvēkam pa labi no jums, ko viņš/a domā par šo tematu. Atrodiet argumentu, kas atbalsta viņu viedokli.

Pārbaudījuma kartīte

Pajautājiel cilvēkam pa kreisi no jums, ko viņš/a domā par šo tematu. Uzspēlējiet sātana advokātu un apstrīdijet viņu viedokli.

Pārbaudījuma kartīte

Izvēlieties stāsta kartīti, kuras varoņa viedoklis pilnībā nesakrīt ar jūsu uzskatiem. Iejūteties šī varoņa lomā, īsumā pastāstiet grupai savu viedokli par apspriesto tēmu.

Stāsta kartīte 1

Anna

Zinātniece Anna Ficdžeralda strādā ar inducētajām pluripotētajām cilmes šūnām. Viņa šūnu pārprogrammēšanas potenciālās iespējas vērtē optimistiski un uzskata, ka cilmes šūnu terapija būs ārkārtīgi svarīga daudzu smagu slimību pamatcēloņu ārstēšanā. Tomēr viņa apzinās, ka līdz šādas terapijas ieviešanai vēl ejams tāls ceļš, un uzskata, ka nevajadzētu pārāk steigties ar klīniskiem izmēģinājumiem. Viņa ir noraizējusies arī par to, cik lieli resursi jāiegulda, lai terapija būtu gan pieejama daudziem, gan izmaksu ziņā efektīva. Zinātniece vēlas, lai viņas veiktais pētījums nodrošinātu labumu ikvienam, ne tikai nelielai grupai bagātnieku, kas var atļauties īpašu terapiju.

Baltā kartīte

Stāsta kartīte 2

Liza Houpfula

Liza Houpfula ir precējusies jau 5 gadus. Viņa ļoti vēlas bērniņu, bet līdz šim tas nav izdevies. Tādēļ viņa un viņas vīrs uzsāka mākslīgās apaugļošanas procesu. Pirmais procesa cikls bija neveiksmīgs, bet viņiem vēl ir 6 embriji, kurus uzglabā sasaldētus. Tiem visiem ir doti vārdi. Vienā no veidlapām tika jautāts vai viņi būtu ar mieru ziedot dažus no mākslīgās apaugļošanas embrijiem cilmes šūnu izpētei. Doma, ka ar embrijiem veiks eksperimentus, Lizai šķiet drausmīga.

Baltā kartīte

Stāsta kartīte 3

Tēvs O'Reilijs

Tēvs O'Reilijs ir katoļu priesteris. Visā pasaule un arī savā valstī viņš redz daudz ciešanu un izjūt dziļu līdzjūtību pret to skartajiem. Taču saskaņā ar savas baznīcas mācību viņš tic, ka cilvēka embrija dzīvība ir svēta kopš ieņemšanas brīža. Tas nozīmē, ka nekādi pētījumi ar embrijiem nav pieņemami. Eksperimentus var veikt tikai ar cilmes šūnām, kas iegūtas no nabassaites asinīm. Viņaprāt, zinātnieki neuztraucas par garīgajiem likumiem, tādēļ viņus vajadzētu vadīt kādam, kurš tos ievēro.

Baltā kartīte

Stāsta kartīte 4

Ārons Sirlaija

No image available
for this story

Mani sauc Ārons Sirlaija. Esmu 23 gadus vecs students. Man ir iedzimts primārās imūnsistēmas traucējums, tāpēc visu dzīvi esmu slimojis ar smagām slimībām. Dažu pēdējo gadu laikā mans veselības stāvoklis arvien ir pasliktinājies, un tagad tas jau ir nopietni. Man palīdzēja vienīgi cilmes šūnu terapija. Cilmes šūnas es saņēmu no pilngadīga ārzemju donora un esmu viņam ļoti pateicīgs. Process mums abiem bija nesāpīgs. Pārstādītās cilmes šūnas liek manai imūnsistēmai darboties tāpat kā donora imūnsistēmai. Man tika dota iespēja kļūt veselam. Es atbalstu cilmes šūnu terapiju, jo tā var izārstēt daudzas slimības, bet tikai ar brīvprātīgu, pilngadīgu donoru piedalīšanos. Aicinu ikvienu būt piesardzīgam, jo šis nav brīnumlīdzeklis. Tomēr, izmantošanā ievērojot pietiekamu piesardzību, tas var palīdzēt daudziem.

Baltā kartīte

Stāsta kartīte 5

Sers Grants Kamerons

Sers Grants Kamerons vada vienu no vadošajām embriju cilmes šūnu izpētes grupām. Viņam traucē tas, ko viņš uzskata par embriju izpētes pretinieku trokšņu ainu, emocionālu aicinājumu. Piedēvēt cilvēka morālo stāvokli nelielai šūnu bumbiņai, kāds būtībā ir embrijs tik agrīnā attīstības posmā, ir neloģiski. Viņš aicina sabiedrību uz saprātīgu un racionālu diskusiju. Kā gan daži var liegt zāles tik daudziem? Viņaprāt, stāties ceļā pētījumiem, kas varētu rast pretlīdzekli šīm novājinājošajām slimībām, ir amorāli.

Baltā kartīte

Stāsta kartīte 6

Dženisa Fortūna

Dženisa Fortūna nodarbojas ar uzņēmējdarbību visu mūžu. Viņa veido uzņēmumu, kas radīs cilvēku šūnas pētījumiem un, ar laiku, ārstniecībai. Viņai rūp slimi cilvēki un viņa apzinās ētiskās problēmas, bet lielāko uzmanību viņa pievērš tam, kā nodrošināt uzņēmuma darbību, jo cilmes šūnu uzplaukums varētu pienākt tikai pēc 10 gadiem. Ja izmantojot embrijus, rezultātus varēs sasniegt ātrāk, viņa tos izmantos; ja šādu cerību dos pieaugušo šūnas, viņa izvēlēsies tās.

Baltā kartīte

Stāsta kartīte 7

Teds Mērdoks

Tedam Mērdokam ir 50 gadi un labs darbs. Viņ š mīl savu ģ imeni un ar nepacietību gaida pensiju. Bet viņ am ir atklāta Parkinsona slimība un jau tagad viņ š zaudējis dažas funkcijas. Šī slimība viņ u biedē. Viņ š mirs lēnām un tajā laikā droši vien ļ oti sāpinās savu ģ imeni. Viņ š nevēlas būt par apgrūtinājumu. Viņ š ir dzirdējis, ka no cilmes šūnām varētu iegūt zāles un palīdzēt tādiem cilvēkiem kā viņ š. Viņ š pilnībā atbalsta embriju cilmes šūnu pētījumus. Kopā viņ iem noteikti izdosies pievarēt šo slimību.

Stāsta kartīte 8

Amanda Prentisa

Amanda ir jauna šūnu biolog e vadošā cilmes šūnu pētījumu institūtā. Nesen valdības regulatori atļ āva viņ as priekšniekam izmantot klonētus embrijus, kas iegūti, izmantojot ar kustību neironu slimību sirgstoša pacienta asinis. No tiem iegūtu cilmes šūnas, lai izveidotu šūnas, ar kuru palīdzību uzrādītu šo slimību. Amanda nav droša, ka ir pareizi radīt embrijus tikai pētījumiem. Viņ a raizējas, ka neatkarīgi zinātnieki varētu izmantot rezultātus, lai klonētu bērnus. Projekts ir spekulatīvs, bet varētu sniegt svarīgu informāciju, lai izprastu briesmīgu slimību. Viņ a cenšas saprast, kāda ir viņ as nostāja.

Stāsta kartīte 9

Zeds Omega

Zens ir transhumānists. Viņ am reģ eneratīvā medicīna, izmantojot cilmes šūnas, ir tikai īstermiņ a mērķ is. Viņ š domā, ka klonēšanas, ģ enētikas, cilmes šūnu, kibernetikas un nanotehnoloģ iju pētījumi nodrošinās pastāvīgas ģ enētiskas izmaiņ as un vēl daudz ko citu. Tādējādi varētu ne tikai iznīcināt ģ enētiskas slimības, bet arī uzlabot sevi. Mēs varētu paplašināt savu intelektu, pastiprināt savas izjūtas, veicināt izturību un cīnīties ar novecošanu. Viņ š nicina reliģ isko un ētisko tuvredzību. Mums pašiem būtu jākontrolē savs liktenis. Visi noteikumi traucē mums sasniegt šo likteni.

Baltā kartīte

Baltā kartīte

Baltā kartīte

Stāsta kartīte 10

Sharon Taylor

Šarona Teilore ir neiroķirurģe un bieži tiekas ar pacientiem, kas nopietna mugurkaula ievainojuma dēļ ir paralizēti. Viņa seko līdz jaunākajiem sasniegumiem un vēlas tos izmēģināt, tomēr raizējas par to, ka bieži vien cilmes šūnas tiek uztvertas kā brīnumlīdzeklis. Viņa ir novērojusi, ka pacienti un viņu ģimenes vēlas veikt cilmes šūnu pārstādīšanu, lai arī kāds būtu risks. Tomēr ārste apzinās, ka šāda terapija vēl nav pietiekami pārbaudīta un klīniskie izmēģinājumi ir sākti pavisam nesen. Viņa nejūtas gatava izmantot cilmes šūnas, kamēr vēl nav pieejama droša un efektīva terapija, tomēr raizējas par to, ka izmisušie pacienti lūgs palīdzību negodīgiem lūgumiem, kas varētu izmantot šos cilvēkus naudas pelnīšanas nolūkos, neskatoties uz veselības apdraudējumu.

Baltā kartīte

Baltā kartīte

Baltā kartīte

Kopas nosaukums:

Kādus secinājumus var izdarīt, iepazīstoties ar šo kopu?

Šīs kopas kartītes:

Informācijas kartīte	Diskusiju kartīte	Stāsta kartīte	Baltā kartīte

Kopas nosaukums:

Kādus secinājumus var izdarīt, iepazīstoties ar šo kopu?

Šīs kopas kartītes:

Informācijas kartīte	Diskusiju kartīte	Stāsta kartīte	Baltā kartīte

Kopas nosaukums:

Kādus secinājumus var izdarīt, iepazīstoties ar šo kopu?

Šīs kopas kartītes:

Informācijas kartīte	Diskusiju kartīte	Stāsta kartīte	Baltā kartīte

politikas nostājas Cilmes šūnas

Politikas scenāriji

1

Cilmes šūnu pētījumus drīkst veikt tikai ar pieaugušo vai nabassaites asins cilmes šūnām.

2

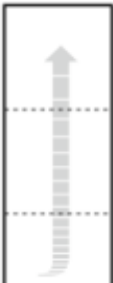
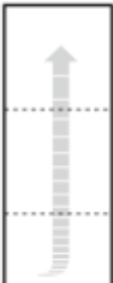
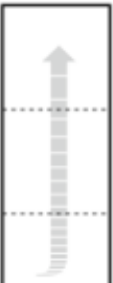
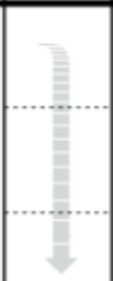
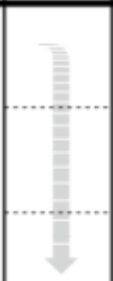
Bez pieaugušo un nabassaites asins cilmes šūnām, pētījumus var veikt arī ar 'pārpalikuma' embrijiem, kuri nav vecāki par 14 dienām un kas citādi tiktu iznīcināti.

3

Papildus 2. nostājai, cilmes šūnu pētījumus var veikt arī ar embrijiem, kas radīti īpaši pētījumiem mākslīgās apaugļošanas ceļā.

4

Papildus 3. nostājai, embrijus var klonēt, lai veiktu cilmes šūnas pētījumus.

	1	2	3	4	
Atbalstīt					+++
Neiebilst					++
					+
					-
					--
iebilst					---
Atturēties					

politikas nostājas Cilmes šūnas

Politikas scenāriji

1

.....

.....

.....

.....

2

.....

.....

.....

.....

3

.....

.....

.....

.....

4

.....

.....

.....

.....

Atbalstīt

Neiebilst

iebilst

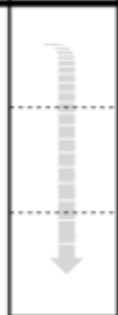
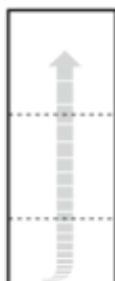
Atturēties

1

2

3

4

+++

++

+

-

--

Cilmes šūnas

Ievads

Cilmes šūnas ir cilvēka organisma šūnas, kas spēj veikt vienu no divām darbībām. Tas var vai nu kopēt pašas sevi, vai arī izveidot cita veida šūnas. Embrijiem jau ļoti agrīnā stadijā ir cilmes šūnas, kas lēnām specializējas, lai izveidotu visas ķermeņa šūnas.

Cilmes šūnu medicīniskā nozīme

No embrijiem iegūtas cilmes šūnas netiktu tieši injicētas pieauguša cilvēka ķermenī, jo pastāv risks, ka tās turpinās kopēt sevi un izraisīs vēzi. Bet īpašos laboratorijas apstākļos iespējams izraisīt to attīstību par (principā) jebkuru cilvēka ķermeņa šūnu. Tādējādi varētu iegūt viegli pieejamu šūnu avotu, lai nomainītu bojātas šūnas, kuras parasti nevar aizstāt, piemēram, sirds un nervu šūnas. Par piemēru var ņemt pacientu ar traumētām muguras smadzenēm. Viņu atlabšanas procesu varētu atvieglot, injicējot muguras smadzenēs nervu šūnas. Tāpat nervu šūnas varētu palēnināt vai pat apturēt Parkinsona slimību. Pankreatiskas (aizkuņģa dziedzera) šūnas varētu palīdzēt diabēta slimniekiem utt. Potenciāls neapšaubāmi ir milzīgs, bet pašreizējā izpētes posmā ir grūti pateikt, cik daudzi no šiem cerīgajiem solījumiem pārtaps patiesās, darboties spējīgās terapijās. Turklāt, embriju izmantošana šādiem mērķiem ir ļoti pretrunīgs jautājums.

Politikas scenāriji

1. Cilmes šūnu pētījumus drīkst veikt tikai ar pieaugušo vai nabassaites asins cilmes šūnām.
2. Bez pieaugušo un nabassaites asins cilmes šūnām, pētījumus var veikt arī ar 'pārpalikuma' embrijiem, kuri nav vecāki par 14 dienām un kas citādi tiktu iznīcināti.
3. Papildus 2. nostājai, cilmes šūnu pētījumus var veikt arī ar embrijiem, kas radīti īpaši pētījumiem mākslīgās apaugļošanas ceļā.
4. Papildus 3. nostājai, embrijus var klonēt, lai veiktu cilmes šūnas pētījumus.

Spēles mērķi

- * Noskaidrot savus uzskatus
- * Sadarboties, lai izveidotu kopēju grupas skatījumu
- * Likt Eiropai ieklausīties jūsu balsī
- * Izbaudīt diskusijas!

Stāsta kartīte

Informācijas kartīte

Informācijas kartīte

Sākotnējās domas

Šeit varat pierakstīt savas sākotnējās domas. Lai pievienotu papildus problēmas un informāciju, izmantojot baltās kartītes.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Diskusiju kartīte

Diskusiju kartīte

Pārbaudījuma kartīte

Vadlīnijas

Jums ir tiesības izteikties: sakiet savu viedokli
bet nemēģiniet izteikties pilnībā: nerunājiet bez apstājas

Novērtējiet savu dzīves pieredzi

Cieniet citus
ļaujiet viņiem pabeigt stāstāmo, pirms sākat runāt paši

Izbaudiet dažādību
uzskatiet pārsteigumu vai samulsumu kā jaunu domu vai sajūtu pazīmes

Meklējiet kopīgo
Vārds „bet” uzsver atšķirības; „un” uzsver līdzības

Trīs posmi

1. Informācija
Noskaidrojiet savus personiskos uzskatus par tematu, lasītos materiālus un izvēlieties kartītes, kuras uzskatāt par svarīgām. Novietojiet kartītes uz galda un skatīties kartītes uz galda, lai nodrošinātu argumentus katrai spēlētājiem.

± 30 MIN.

2. Diskusija
Kopā ar pārējiem spēlētājiem sāciet apspriest un izvirzīt vienu vai vairākas plašākas tēmas, kuras visi uzskatāt par nozīmīgām. Katram jādod iespēja izteikties. Novietojiet kartītes uz galda, lai nodrošinātu argumentus katrai tēmai.

± 30 MIN.

3. Visas grupas reakcija
Apskatiet tēmu(as), kuras grupa ir apskatījusi, un kartītes, kurās norādīti argumenti. Vai spējat kā grupa vienoties par vienu politikas nostāju, kas atbilst grupas viedoklim? Ja vēlaties, varat izveidot jaunu politikas virzienu.

± 20 MIN.

. . . plus viens

4. Rīcība
Dodieties uz playdecide.eu, lai:
• Iesniegtu grupas diskusijas rezultātus Decide datu bāzē;
• Lai apskatītu citu Eiropas valstu viedokļus šajā jautājumā;
• Uzzinātu vairāk par šo tēmu;
• Lejupielādētu spēles komplektu, lai varētu to uzspēlēt ar draugiem vai kolēģiem;
• Uzzinātu, kā varat ko mainīt pēc Decide izspēlēšanas.